

## ВІДПОВІДІ

Київського національного університету імені Тараса Шевченка  
на рекомендації, викладені у проекті експертного висновку галузевої експертної ради,  
щодо можливості акредитації освітньої програми  
30427 Американістика та європейські студії (з поглибленим вивченням іноземних мов)  
Рівень вищої освіти – бакалавр  
спеціальність – 032 Історія та археологія

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення	Коментар КНУ
<b>Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми</b>	
<p>Під час проектування освітньої програми рекомендується вивчити та застосувати досвід провідних закордонних закладів вищої освіти.</p>	<p>Під час проектування освітньої програми використовувався багаторічний досвід міжнародної освітньої та наукової діяльності членів проектної групи, викладачів кафедри нової та новітньої історії зарубіжних країн, загалом співробітників історичного факультету, працедавців.</p> <p>Понад 70 європейських університетів пропонують бакалаврські програми з американістики. Найбільшою мірою бакалаврські програми з американістики наповнені історичними курсами у Варшавському університеті та Університеті Східної Англії (Норвіч).</p> <p>Гарант освітньої програми проф. О.П. Машевський вивчав відповідний досвід Варшавського університету де працює університетський Центр американських студій, який є базою для підготовки американістів, зокрема у межах відповідної бакалаврської програми. Наголос у ній зроблено на тому, щоб «забезпечити студентам фахові знання про американське суспільство і культуру, поглибити розуміння глобальних і компаративних перспектив, надає випускникам різноманітні кар'єрні перспективи».</p> <p>Доцент Т.А. Грищенко вивчав досвід викладання американських студій у британських вищих навчальних закладах, зокрема Університеті Східної Англії (Норвіч), чотирирічний курс з американістики в якому «дозволяє здобути знання про те як була сформована і розвивалась американська нація, як вона вплинула на глобальну культуру, формувала світ і сама була результатом світових впливів».</p> <p>Доцент кафедри нової та новітньої історії зарубіжних країн Олександр Іванов має досвід понад двадцятирічний досвід інтенсивної співпраці з німецькими</p>

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення	Коментар КНУ
	<p>університетами. Він, зокрема, вивчав досвід запровадження в університеті Констанца освітньої програми «Глобальні європейські студії» та університеті Регенсбургу освітньої програми «Ост-Вест студії». Саме на основі цього досвіду було запроваджено у назві, структурі, змісті ОП термін, поняття «європейські студії».</p> <p>При формуванні та впровадженні в навчальний процес ОП було не просто враховано, але й успішно імплементовано також багатоплановий зарубіжний досвід щодо оптимального варіанту змісту, форм і методів викладання дисципліни, отриманий викладачами кафедри проф. Н.Д. Городньою та доц. О.Ю. Комаренком під час викладання в університетах США. Досвід викладання як історії, так і політичних наук в Стенфордському університеті (Стенфорд, США), університеті Айови (Айова Сіті, США), Гемлайнському університеті (Сент-Пол, США), Мічеганському університету (США) де робився і робиться наголос не тільки і не стільки на конкретних фактах та тенденціях країн, що вивчаються, скільки на формуванні у студентів власної уяви про епоху, людей, подій і викликів того часу, коли здобувачі освіти мають можливість відчувати і навіть доторкнутися до часу, який вони розглядають. Саме для цього за час впровадження ОП в навчальний процес викладачами успішно застосовуються відповідні навчальні та методологічні засоби, як то неформальні дискусії з елементами ролевих ігор, семінари-дискусії, ділові ігри, історичні квести, обговорення фільмів, візуальних матеріалів, формальних і неформальних документів, тощо. Також запозичено досвід формування широкого спектру вибіркових дисциплін. Саме такий підхід зробив ОП однією з самих популярних – якщо не найбільш популярною поміж ОП за спеціальністю 032, про що красномовно свідчить кількість студентів, які обирають її, як профіль навчання. Відбувається впровадження системи обов'язкового зворотного зв'язку зі студентами наприкінці лекційних курсів в межах ОП у вигляді анонімного опитування отримувачів освіти. Ця система давно успішно функціонує, зокрема, в США, що є додатковим стимулом розвитку і вдосконалення викладання на ОП.</p> <p>Форма викладання з максимальним наближенням здобувачів освіти до епохи що вивчається з елементами ототожнення з нею, є популярною і в інших відомих зарубіжних університетах, зокрема в університеті Мейдзі (Токіо, Японія),</p>

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення	Коментар КНУ
	<p>університеті Ататюрка (Ерзурум, Туреччина), де теж працював доц. О.Ю . Комаренко і успішно впроваджує його в викладання на ОП. Проф. Н.Д. Городня здобула схожий досвід під час викладання у Стамбульському університету, і успішно впроваджує його у навчальний процес.</p> <p>Відтак, пріоритетним розвитком ОП з самого початку була її інтеграція як за змістом, так і за його наповненням у європейське та американське освітнє середовище, передусім шляхом запровадження відповідних моделей освіти.</p> <p>Для вивчення досвіду аналогічних ОП провідних американських та західноєвропейських університетів заохочується і всіляко сприяється викладачам ОП отримувати і виборювати гранти та/або інші відповідні можливості для стажування в вищих навчальних закладах означеного рівня, що надає реальну можливість в тому числі й конкретно вивчати, аналізувати й узгоджувати наявні здобутки наших західних колег про що вже зазначалося у відомості самооцінювання ОП «Американістика та європейські студії (з поглибленим вивченням іноземних мов).</p> <p>Крім того, у проектуванні ОП використовувався напрацьований позитивний досвід закордонних викладачів запрошених до викладання у межах сертифікованих курсів на історичному факультеті, про зазначалося у відомостях самооцінювання та інформація про це розміщена на сайті кафедри нової та новітньої історії зарубіжних країн <a href="https://for.history.univ.kiev.ua/">https://for.history.univ.kiev.ua/</a></p>
<b>Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми</b>	
<p>Рекомендується чіткіше артикулювати у структурі та змісті освітньої механізм формування ЗК4.</p> <p>Вважати доцільним чітко дотримуватися принципу фахового наповнення та відповідності спеціальності у забезпеченні практичної підготовки здобувачів вищої освіти.</p>	<p>Вся структура та зміст освітньої програми артикулює формування ЗК4 «Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово». Передусім, всі студенти, які поступили на навчання на ОП вже повністю здатні спілкуватися державною мовою, як усно, так і письмово, що засвідчено результатами складання ЗНО.</p> <p>Весь навчальний процес на ОП проводиться українською мовою і таким чином володіння нею й надалі удосконалюється. Написання та захист курсових робіт також сприяє вдосконаленню володіння та використання української мови у науковій сфері.</p> <p>Крім того, студенти активно беруть участь наукових конференціях, семінарах та відповідно публікують свій науковий доробок у наукових збірниках для молодих вчених, що також значно сприяє вдосконаленню навичок володіння діловою</p>

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення	Коментар КНУ
	<p>(науковою) українською мовою. Низка таких наукових збірників спеціально укладена (за участі здобувачів ОП) передусім для студентів ОП «Американістика та європейські студії (з поглибленим вивчення іноземних мов). З ними можна ознайомитися на сайтах кафедри нової та новітньої історії зарубіжних країн <a href="https://for.history.univ.kiev.ua/?page_id=1015">https://for.history.univ.kiev.ua/?page_id=1015</a> та історичного факультету <a href="http://www.history.univ.kiev.ua/asp/conferences/">http://www.history.univ.kiev.ua/asp/conferences/</a> у відкритому доступі. Всі бажаючі можуть пересвідчитися у якості володіння студентами ОП українською мовою, знайомившись їхніми науковими працями, опублікованими у цих збірниках.</p> <p>Практична підготовка здобувачів вищої освіти на ОП відповідає спеціальності 032 – історія археологія за своїм наповненням, методичним забезпеченням та її результатами, відображеними зокрема у затверджених, відповідно процедури, програмах практик та звітній документації.</p> <p>«Практика перекладу з мови фаху» це є назвою навчальної дисципліни під час вивчення якої студенти отримують навички перекладу, зокрема з історичних джерел, тому немає підстав її зараховувати до, власне, класичних, формалізованих у описі та навчальному плані практик, та на цій підставі наполягати, що таким чином практична підготовка виходить за межі спеціальності 032.</p>
<b>Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання</b>	
<p>Рекомендується розробити та запровадити дієвий механізм заохочення здобувачів вищої освіти до здобуття програмних результатів навчання в інших закладах вищої освіти, у тому числі за кордоном під час академічної мобільності, а також у неформальній освіті.</p>	<p>Студенти ОП оволодівають також програмними результатами навчання ОП в інших закладах вищої освіти, передусім за кордоном під час академічної мобільності.</p> <p>Цей дієвий механізм регулюється положенням про порядок реалізації права на академічну мобільність КНУ ім. Тараса Шевченка <a href="http://mobility.univ.kiev.ua/?page_id=804&amp;lang=uk">http://mobility.univ.kiev.ua/?page_id=804&amp;lang=uk</a>.</p> <p>В КНУ діє окремий Відділ академічної мобільності, який здійснює консультування студентів з приводу визнання їхніх результатів навчання, забезпечує документальний супровід; представниця цього відділу є на історичному факультеті – доцентка кафедри нової та новітньої історії зарубіжних країн, викладачка цієї ОП А.Ю. Корнієнко. Інформування про доступні програми та заходи здійснюється через веб-сторінку</p>

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення	Коментар КНУ
	<p><a href="http://mobility.univ.kiev.ua/?lang=uk">http://mobility.univ.kiev.ua/?lang=uk</a> та соціальні мережі</p> <p><a href="https://www.facebook.com/mobility.knu">https://www.facebook.com/mobility.knu</a></p> <p>Студенти регулярно інформуються куратором академобільності доц. А.Корнієнко: <a href="https://www.youtube.com/watch?v=PwylUhvEnNU">https://www.youtube.com/watch?v=PwylUhvEnNU</a></p> <p>Опитування свідчать про задоволеність студентів:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- ОП дає мені можливість навчання за прогр. академ. мобільності в Україні +1,52</li> <li>- я ознайомл. з прогр. академ. мобільності за кордоном в рамках ОП +1,36</li> </ul> <p><a href="https://for.history.univ.kiev.ua/?page_id=3618">https://for.history.univ.kiev.ua/?page_id=3618</a></p> <p>Наприклад, студенти ОП А.Кобалія та К.Вільна навчалися в У-ті Півд. Кароліни (США), Т.Степанюк – за програмою SCI у Берліні, Т.Марковці – у Лондоні, О.Павельчик – в Лундському у-ті, Швеція.</p> <p>Звернень від здобувачів, щодо необхідності зарахування результатів навчання здобувачів ОП, отриманих у неформальній освіті не було. Хоча, відповідна нормативна база у КНУ імені Тараса Шевченка розроблена та схвалена про що детально вказано у відомостях самооцінювання.</p>
<b>Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою</b>	
<p>Урізноманітнити та осучаснити методи навчання та викладання, які практикуються в рамках даної освітньої програми. Враховуючи специфічний фокус на поглибленому вивченні мов, розробити механізм поступового переходу на англійську мову викладання, розглядаючи це як один з інструментів подальшої інтернаціоналізації освітньої діяльності.</p>	<p>Методи навчання та викладання на ОП є досить сучасними та, загалом, відповідають світовим стандартам. Адже, викладачі ОП викладали, стажувалися, здійснювали наукові дослідження у найкращих університетах світу та використовують їхній досвід. Навчальний процес на ОП, також, базується і на багатих традиціях Шевченкового університету, української історичної освіти. Це все підтверджується популярністю ОП поміж абітурієнтів, рекордними наборами на неї, як на бюджетну, так і контрактну форму навчання. Водночас, згодні, що оскільки освітній процес, загалом, у світі досить швидко оновлюється під впливом, зокрема, розвитку нових технологічних можливостей, то викладачі ОП будуть ретельно моніторити всі ці нові тенденції та можливості й враховувати у навчальному процесі. До того ж, на загальноуніверситетському рівні постійно проводяться тренінги задля оволодіння викладачами новітніми освітніми технологіями та методиками. Викладачі ОП успішно опановують це навчання, що підтверджено відповідними сертифікатами.</p>

<b>Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення</b>	<b>Коментар КНУ</b>
	<p>Стосовно поступового переходу на англійську мову викладання, то вважаємо, що не доцільно виводити українську мову з освітньої сфери, адже мова є основою національної ідентичності, державності, згуртовує суспільство у боротьбі проти російської агресії. Хоча, водночас, студенти ОП мають можливість обирати та прослуховувати вибіркові дисципліни з англійською мовою викладання та проходити спеціально для них організовані освітньою програмою сертифіковані курси лекцій провідних закордонних викладачів, про що йшлося у відомості самооцінювання ОП та відповідна інформація представлена на офіційному сайті кафедри нової та новітньої історії зарубіжних країн.</p>
<b>Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність</b>	
<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Виділити у структурі освітньої програми кредити для написання та захисту кваліфікаційної роботи, а також кредити для підготовки до комплексного або додаткового державного іспиту.</li> <li>2. Вважати доцільним неухильно впроваджувати стандарти, практики та процедури дотримання академічної доброчесності з урахуванням специфіки предметного поля даної освітньої програми.</li> <li>3. Регулярно інформувати здобувачів вищої освіти про сутність дотримання академічної доброчесності усіма учасниками освітнього процесу, доводити до їх відома зразкові практики у цій царині у провідних закладах вищої освіти України.</li> </ol>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Написання та захист кваліфікаційної роботи на ОП не передбачене. Студенти ОП пишуть та захищають курсові роботи для чого передбачена відповідна кількість кредитів. Кредити на кваліфікаційні іспити не виділяються оскільки це суперечить принципу виділення кредитів. Практика Університету в цьому питанні повністю відповідає загальнодержавним рішенням – жоден ЄДКІ не має кредитного виміру.</li> <li>2. У відомостях самооцінювання ОП зазначено, що у КНУ імені Тараса Шевченка дуже детально прописана процедура щодо стандартів, практики та процедури дотримання академічної доброчесності, що є повністю прийнятним також і для цієї ОП. Результати опитувань студентів свідчать про успішне впровадження у навчальний процес цих вимог.</li> <li>3. Результати опитувань студентів свідчать про регулярне інформування здобувачів вищої освіти про сутність дотримання академічної доброчесності усіма учасниками освітнього процесу на ОП, як це показано у відомості самооцінювання.</li> </ol>



Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення	Коментар КНУ
<b>Критерій 6. Людські ресурси</b>	
<p>Регулярно оновлювати інформацію про кадрове забезпечення (таблиця 2) з урахуванням здобутків НПП за останні 5 років, що знаходяться у чіткій відповідності до чинних вимог Закону України "Про забезпечення функціонування української мови як державної".</p>	<p>На ОП регулярно оновлюється інформація про кадрове забезпечення зокрема, викладається відповідна оновлена інформація про викладачів ОП на сайтах базових кафедр.</p> <p>Вся діяльність ОП знаходиться у чіткій відповідності до чинних вимог Закону України "Про забезпечення функціонування української мови як державної".</p>
<b>Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми</b>	
<p>Рекомендується унормувати процедуру регулярного обговорення освітньої програми за участі усіх груп стейкхолдерів, зокрема, роботодавців та здобувачів вищої освіти.</p>	<p>Процедура регулярного обговорення освітньої програми за участі усіх груп стейкхолдерів проводиться регулярно на засіданнях базових кафедр ОП, а також спільних засіданнях усіх груп стейкхолдерів ОП, зокрема, роботодавців та здобувачів вищої освіти.</p> <p>Крім того, на сайті кафедри нової та новітньої історії зарубіжних країн розміщена анкета для постійно діючого опитування стейкхолдерів, які, за потреби, надсилають гаранту ОП та проектній групі ОП відповідні рекомендації.</p>
<b>Критерій 9. Прозорість та публічність</b>	
<p>Рекомендується узагальнити усю наявну інформацію про освітню, наукову, міжнародну та інші форми діяльності в рамках даної освітньої програми на окремій веб-сторінці цієї ОП, доповнюючи її зміст інформацією на відповідних сторінках у соцмережах.</p>	<p>Вся наявна інформація про освітню, наукову, міжнародну та інші форми діяльності в рамках даної ОП узагальнена на веб-сторінці кафедри нової та новітньої історії зарубіжних країн <a href="https://for.history.univ.kiev.ua/">https://for.history.univ.kiev.ua/</a></p> <p>Інформація про ОП доповнюється на сторінках та групах у Фейсбук, створеними та адміністрованими гарантом та викладачами ОП:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- сторінці кафедри нової та новітньої історії зарубіжних країн – 12 тисяч читачів;</li> <li>- сторінці «Американістика та європейські студії в КНУ імені Тараса Шевченка» – 2 тис читачів;</li> <li>- сторінці «Diaspora.ua» – 147 тис читачів (засновниця та адміністратор доц. О.О. Сухобокова);</li> </ul>

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення	Коментар КНУ
	<ul style="list-style-type: none"> <li>- сторінці «Ukrainian Association for American Studies» – 1 тис читачів (Асоціація створена на базі кафедри нової та новітньої історії зарубіжних країн);</li> <li>- групі «Історія Європи» – 4 тис підписників;</li> <li>- групі «Викладачі історії» – 1 тис 700 підписників;</li> <li>- групі «Історія Європи» – 4 тис підписників;</li> <li>- групі «Ukrainian Association for American Studies Group» – 1 тис підписників;</li> <li>- групі «Українська діаспора історія та культура» – 34 тис підписників (засновниця та адміністратор доц. О.О. Сухобокова);</li> </ul> <p>Інформація про ОП також доповнюється на каналі в Ютуб «Американістика, європейські студії, сходознавство» (1200 підписників), створеному та адміністрованому гарантом ОП проф. О.П. Машевським, на якому розміщено 507 інформативних та навчальних відеороликів, які загалом мають понад 165 тис переглядів <a href="https://www.youtube.com/channel/UC0YRRmJ4r0csY0COH9e72Cw">https://www.youtube.com/channel/UC0YRRmJ4r0csY0COH9e72Cw</a></p>